

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1169789/1

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים
לפני כבוד הדיינים:

הרב יצחק אלמליח, הרב אליהו הישיריק, הרב אברהם שינדלר

המערער: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד אופק תבור)

נגד

המשיבה: פלונית

הנדון: סמכות בית הדין לשקול הערה בנוסח 'מעשה בית דין' המגבילה את נישואי צד
ולבחון ראיות, העדר מעמד לצד שכנגד בעניין זה

פסק דין

לפנינו ערעור על החלטת בית הדין האזורי מיום ד' בניסן תשע"ח (20.3.18) שדחתה את בקשת הגרוש להוסיף הערה ב'מעשה בי"ד' שהאישה אסורה להינשא ל[אלמוני], והחליט לסגור את התיק.

נצטט את ההחלטה כולה שיש בה כדי לשפוך אור על הפסיקה. וזו לשון ההחלטה:

לאחר שמיעת דברי הצדדים ובאי כוחם, בית הדין דוחה את הבקשה וקובע כי במסמך 'מעשה בית דין' לא תיכתב הערה כלשהי.

העובדות שהציג המבקש בפני בית הדין אינן יוצרות הגבלה כלשהי על נישואיה העתידיים של המבקשת. (יצוין כי אפשר שגם המבקש עצמו לא הקים איסור על עצמו מדין "שוי אנפשיה", שכן ניכר לבית הדין שגם הוא עצמו מתבסס על שמועות ולא על ידיעה של ממש. מכל מקום לא ראינו לנכון לעסוק בכך במסגרת החלטה זו.)

לפיכך בית הדין אינו רואה צורך כלשהו בהאזנה לשיחות המוקלטות שהגיש המבקש (ללא קשר לדרך ההקלטה), מכיוון שגם אם יישמעו בהן הדברים כטענת המבקש, אין בכך כדי להשפיע על החלטה זו.

עם חתימת מסמך 'מעשה בית דין' – ייסגר התיק.

המערער מלין הוא על החלטה זו באשר לשיטתו קיימות בידו ראיות אשר מכוחן יש מקום לחייב כתיבת הערה במעשה בית הדין לגבי צד ג' [אלמוני] כי האישה תהא אסורה עליו או תהא זקוקה לבירור בטרם תינשא לו.

האישה מכחישה כל קשר של קיום יחסים עם [אלמוני] בתקופה שהייתה נשואה.

המערער – הגרוש הציג בפני בית הדין קמא תמונות אך הן היו מתקופה שלאחר הגירושין. במענה לטענת הגרוש כי בידו גם תמונות מלפני הגירושין השיב בית הדין כי אין במה שנראה בתמונות אלו כל ראיה לדברי העותר. הבעל טוען כי בית הדין סירב לשמוע הקלטות שיש בידו שלדעתו יש בהן כדי לכתוב הערה בגט.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דיון והכרעה

ראשית, נציין כי בפועל האישה כבר נישאה ל[אלמוני] כדמו"י באמצעות הרבנות הראשית.

שנית ולגופו של עניין: דינו של הערעור להידחות.

ונבהיר:

האחריות על הכתוב ב'מעשה בית הדין' ומעמדם של הצדדים בעניין

ראשית נאמר כי בשאלה אם לכתוב הערה ב'מעשה בית דין' ומה לכתוב בה אין הבעל יכול להופיע כלל במעמד של 'בעל דין'. החיוב המוטל על בית הדין לכתוב ב'מעשה בית דין' הערה הנוגעת למי מהצדדים שהתגרשו הוא חיוב המוטל על בית הדין כלפי שמיא ואינו עניין של הבעל. אותו צד שעליו הדיון – אם לכתוב הערה התוחמת את היתר הנישואין שלו בעתיד – הוא לבדו במעמד של 'בעל דין', והוא במקרה זה האישה ולא הבעל.

הבעל יכול להופיע בבית הדין כמו כל אדם מישראל המעורר את בית הדין בשאלה של איסור והיתר. בית הדין חייב את הכרעתו ופסיקתו כלפי שמיא וכלפי השולחן ערוך, ומשהחליט כפי שהחליט הרי הוא נקי כלפי שמיא.

זכותו ואף חובתו של כל אדם מישראל, כאשר יש בידו מידע היכול להצביע על חשש איסור, להביא את הדברים לידיעת בית הדין. אך בזה נסתיים תפקידו של המעיר. מעתה ואילך הדיון הוא הלכתי בין – בית הדין ובין שמיא, ובית הדין – במסגרת האחריות המוטלת עליו למנוע איסורים – יכריע על כך.

הבעל, ובמקרה זה הגרוש, יכול לכל היותר להציע את הראיות שבידו כאשר בית הדין סוברני להחליט בלעדית על פי ההלכה אם יש ממש בראיות או שאין בהן כל ממש. הגרוש יכול לבוא במעמד של 'עד' על שראה – בהליך של עדות.

מן הכלל אל הפרט – לגופה של החלטת בית הדין האזורי

במקרה זה הבעל מעיד על זמן שהייתה זו אשתו ואין 'תחילתו בכשרות', אך אין צורך לדון בכך משום שהבעל – הגרוש אמר ברורות שלא ראה מאומה בעיניו. לכן במקרה זה אינו יכול להופיע כלל גם במעמד של 'עד'.

בכל דיון שמתקיים בפני בית דין בישראל, בית הדין הוא שבוחן על פי אמות המידה של השולחן ערוך והפוסקים אם יש לו צורך בראיות או אין צורך וכן איזה סוג של ראיות ראיות כלל לבוא לבית הדין ואלו הן ראיות שאין בהן ממש. לצורך זה מברר בית הדין אצל הצד הדורש להביא, להשמיע או להראות מה יש בראיות אלו שעל פי דבריו הוא. על פי תשובתו של הצד המבקש, שבה הוא מסביר לבית הדין מה יש בראיות שברצונו להביא, בית הדין מחליט אם יש בכלל מקום להביאן או שמא יש בכך רק ביטול זמנו של בית הדין ושל הצד שכנגד.

לפנינו החלטת בית הדין קמא – החלטה מנומקת היטב והמבוססת על אמות המידה ההלכתיות – אלו, ורק אלו, קובעות לבית הדין אם עליו חיוב לעשות כך או כך. מעיון בהחלטה עולה כי בית הדין קמא סבר כי אין בראיות שרצה המערער להביא משום אסמכתה הלכתית שיש בה כדי לקבוע איסור לנטען. מהחומר שצוין לפנינו עולה כי מדובר בהקלטות שיחות של הנטען עם צד ג' וגם בהקלטת שיחה של המשיבה עם צד ג' וכי בית הדין קמא קבע בצורה ברורה לאחר

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ששמע על תוכן ההקלטות מהגרוש עצמו והכריע כי "גם אם יישמעו בהן הדברים כטענת המבקש, אין בכך כדי להשפיע על החלטה זו". במצב זה הכריע בית הדין בצורה ברורה כי "אינו רואה צורך כלשהו בהאזנה לשיחות המוקלטות שהגיש המבקש".

חזקה על בית דין בישראל בכלל ועל בית דין קמא בפרט כי שקל היטב את האחריות המוטלת עליו כלפי שמיא והכריע בשאלה שבאה לפניו בדעת רחבה ובמורא גדול.

לא מצאנו כל עילה להתערב כלל בפסיקת בית הדין האזורי ולגופה היא מקובלת עלינו.

פסק דין

על פי כל האמור מוחלט:

- א. הערעור נדחה.
- ב. אין צו להוצאות.
- ג. התיק נסגר.
- ד. פסק הדין מותר לפרסום בהשמטת שמות המעורבים.
ניתן ביום ז' בשבט התשע"ט (13.1.2019).

הרב אברהם שינדלר

הרב אליהו הישיריק

הרב יצחק אלמליח

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה